

Helsinki 8.3.2021

Suomen kierrätyskeskusten yhdistys ry:n lausunto Valtioneuvoston periaatepäätöksestä kiertotalouden edistämiseksi.

Viitteet:

Ympäristöministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö, diaarinumero VN/13551/2019.

Suomen kierrätyskeskusten yhdistys ry (myöhemmin Skky) kiittää ympäristöministeriötä ja työ- ja elinkeinoministeriötä lausuntopyynnöstä ja antaa seuraavan lausunnon luonnoksesta Valtioneuvoston periaatepäätöksestä kiertotalouden edistämiseksi.

LAUSUNTO

Skky pitää hyvänä, että siirtymän kiertotalouteen tunnistetaan olevan Suomelle merkittävä mahdollisuus ja että siirtymä hiilineutraaliin kiertotalouteen edellyttää kokonaisvaltaista muutosta sekä yhteiskunnan päätöksenteossa ja suunnittelussa että yritysten, kotitalouksien ja kuluttajien asenteissa ja käyttäytymisessä. Skky:n mielestä kierrätyskeskukset ovat erittäin käyttökelpoisia toimijoita etenkin kotitalouksien ja kuluttajien asenteisiin ja käyttäytymiseen vaikuttamisessa ja kierrätyskeskusten toimintaedellytysten vahvistaminen tukisi Valtioneuvoston periaatepäätöksen toteuttamista.

Ohjelman tavoitteista Skky kannattaa erityisesti seuraavia

- Kestävät tuotteet ja palvelut ovat talouden valtavirtaa ja jakamistalous arkipäivää.
- Valintamme ovat tulevaisuuskestäviä ja vahvistavat reilua hyvinvointiyhteiskuntaa.
- Vähemmällä enemmän: luonnonvarojen käyttö on kestäväää ja materiaalit pysyvät kierrossa pidempään ja turvallisesti.

Periaatepäätöksessä mainitaan kiertotalousohjelmassa esitetyksi 41 toimenpidettä ja niille keskeiset toteuttajat ja yhteistyökumppanit. Tavoitteena on, että toimet käynnistyvät mahdollisimman pian ja niitä toteutetaan yli hallituskauden. Skky huomauttaa, että suuri osa toimenpiteistä on yleisiä linjauksia ja ehdotuksia, konkreettisia toimenpiteitä on Skky:n mielestä liian vähän. Hallituskausi on myös liian lyhyt tarkastelu- ja toteutusjakso näin merkittävälle ja pitkävaikutteisiin muutoksiin tähtäävälle ohjelmalle. Valtioneuvoston tulisikin kiinnittää erityistä huomiota toimenpiteiden jatkuvuuden edistämisestä yli hallituskausien.

Ohjelmassa ei riittävästi tunnisteta kolmannen sektorin ja muita yleishyödyllisiä toimijoita, eikä kansalaisyhteiskuntaa ja niiden potentiaalia kiertotalouden edistämisessä. Ohjelmassa myös jätetään liian vähälle huomiolle tavaroiden uudelleenikäytön lisääminen ja sitä varten tarvittavan infrastruktuurin kehittäminen.

Ohjelmassa on varsin kunnianhimoinen visio, jonka toteuttamiseksi on asetettu numeerisia askeleita ja tavoitteita seuraavasti:

- Uusiutumattomien luonnonvarojen kulutus vähenee, ja uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttö voi kasvaa siten, että kotimaan primääriraaka-aineiden kokonaiskulutus ei 2035 ylitä vuoden 2015 tasoa. Vientituotteiden valmistukseen käytetyt luonnonvarat eivät kuulu tavoitteen piiriin.
- Resurssien tuottavuus kaksinkertaistuu vuoden 2015 tilanteesta vuoteen 2035 mennessä.
- Materiaalien kiertotalousaste kaksinkertaistuu vuoteen 2035 mennessä.

Uusiutumattomien luonnonvarojen kulutuksen osalta tavoitteissa on asetettu vuoden 2015 taso, perustelematta vuoden 2015 valintaa. Skky:n mielestä tavoitetaso pitäisi olla kunnianhimoisempi, 2015 taso ei ole kestävä. Vientituotteiden valmistukseen käytetyt luonnonvarat pitäisi kuulua tavoitteen piiriin. Mikäli vientituotteiden valmistukseen käytettyjä luonnonvaroja ei oteta huomioon, voisivat eri valtiot vastaavalla logiikalla laskien päätyä päätelmään luonnonvarojen kulutuksen vähenemisestä kestäväälle tasolle viennin osuutta lisäämällä, mikä johtopäätöksenä olisi täysin absurdi. Resurssien tuottavuuden tavoitteen osalta tulee tehdä tarkempia arvioita siitä, riittääkö ohjelmassa asetettu tavoitetaso, samoin kuin materiaalien kiertotalousastetavoitteen osalta. Lisäksi tulee arvioida ja asettaa tavoite uudelleenkäytölle.

Skky kannattaa kiertotalouden nostamista kestäväää talouskasvua tavoittelevan elinkeinopolitiikkamme strategiseksi painopisteeksi.

SKKY kannattaa tavoitteita, joiden mukaan pidennetään tuotteiden elinikää ja kestävyyttä, edistetään kierrätysmateriaalien käyttöä sekä tuetaan materiaalivirtojen ja tuotetietojen digitalisaatiota. Myös ekosuunnitteludirektiivin laajentaminen kaikkiin ympäristön kannalta merkittäviin tuoteryhmiin on tärkeää.

Ohjelman resursoinnin ja seurannan osalta Skky toteaa, että resursointiin on ohjelman tavoitteet huomioon ottaen tarve varata esitettyä enemmän resursseja. Resursointia tulisi lisätä ja tarkentaa ohjelmatoteutuksen täsmentyessä. Kiertotalousohjelman johtoryhmässä olisi tarpeellista olla edustus myös joltakin tavaroiden uudelleenkäytön asiantuntijataholta.

Kunnioitavasti

Juha Lehtikuja, hallituksen puheenjohtaja
Suomen kierrätyskeskusten yhdistys ry